

Budapest

VIII., József-körut 29.

KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel 12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonsági egyesület alapszabályait a nagym. magyar királyi Belügyminiszterium 49.452/902. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. felügyelő és ügyész.

Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *szigeti Barthos Andor* m. k. kereskedelemügyi titkár, *Fabián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszereelő *Vécsey Frigyes* máv. altiszt, *Sándor Márkus* máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalékos szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálsegély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálsegélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészége által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kitartás« című hetilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj czimén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK

Választmányi ülés. Folyó évi február hó 2-án délután 2 órakor egyesületünk helyiségeiben választmányi ülést tartunk.

Tekintettel ezen ülés tárgyának rendkívüli fontosságára, amennyiben az egyesületünk kebelében alakítandó **Hitelszövetkezet** alapszabályai felett való végleges megállapodásról van szó, — felkérjük választmányi tagjainkat, hogy a kitűzött időre és *lehetőleg teljes számban* megjelenni sziveskedjenek.

Felhívás!

A »Kitartás« kebelében alakítandó **Takarék és Hitelszövetkezetre** vonatkozó előmunkálatok befejezést nyervén, értesítjük tagjainkat, hogy **az alakuló közgyűlést**

folyó évi február hó 8-án délelőtt 8 órakor egyesületünk helyiségeiben fogjuk megtartani és felhívjuk mindazokat, kik ezen alakítandó **Takarék és Hitelszövetkezetbe** való belépésüket már bejelentették, valamint azokat is, kik a fenti határidőig belépésüket **még** be fogják jelenteni, hogy ott megjelenni sziveskedjenek.

A Takaréék és Hitelszövetkezet szervező bizottsága a már bejelentett tagoknak **külön meghívókat is fog ugyan küldeni; azoknak azonban, akik bármily oknál fogva ilyen nem kaptak volna, ezen felhívásunk szolgáljon meghívóul.**

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 4 számában kimutatott segélyösszeg 43.650 korona.

Ujabb segély.

2517. Zoller Béla, péksegéd, Nagy-Maros, a tag halála után 1000 korona.

Balesetsegélyek.

Lapunk 4. számában kimutatott segélyösszeg 16.676 korona 66 fillér.

Ipar a rovarvilágban.

Vidéki és világkiállítások a népek iparának fejlődéséről adnak tanúságot. Minden szövő és kézműves elküldi készítményét, hogy ott bírálják és dicsérjék a remek alkotást. De bármily alakdusak is az emberi készítmények s különbözők a termékek, az alapeszmét mégis a természet háztartásából vették.

Keressük fel csak az erdőt. Itt is minden termék kiállítását találjuk, melyek a figyelmes szemlélő csodálkozását nem kisebb mértékben vivják ki, mint a különböző világkiállítások szemképrázatos látványai.

És hol vannak a kiállítók? Ott a föld porában, faoduban, sziklák alatt: a különböző rovarok raja. Itt az erdő mélyén, hol ezüstlevelű nyír s borongó egerfa tükröződik a patak vizében és sötét fenyvesek szegélyezik az üde tisztások bársony gyepét és terebélyes, régi tölgyfa lábainál moh terem, itt vannak a hatlábu iparosok műhelyei. Az egész növényvilág sokféle adományaival, s a föld számtalan alkatrészével adnak a rovaroknak bő anyagot.

Az anyag különfélesége szerint az iparmű is különféle, épen mint az embereknél. Vannak lomb-, törzs-, kő- és földmunkások. Az anyag mellett még az illető rovarok fölszerelése is számba jön s ennek

különféleképen való használata által is különböző lesz a termék. A fő szerszám a rákony, melyet egyik mint furót, másik mint ollót, vagy vésőt, a harmadik mint fűrész használ. Egyébiránt a test többi részei is mint segédeszközök működnek, különösen a lábak, melyektől nem kis mértékben függ a termék alakja.

De mit használna a szabónak a posztó, a kőművesnek a téglá, ha hiányzik a czérna s a malter, vagyis az összekötő eszköz? Ezzel is bírnak a mi kis, adómentes iparosaink. Egyik rovar e czélra ragaszt használ, melyet szájmirigyei választanak el, másik egy szövő-anyagot, melynek szintén azok a forrásai. Így az eszköz (rákonyok) és a segédanyag (az összekötő alkatrészek) meglehetősen közel estek egymáshoz.

Az ipar gyakorlására szolgáló technikai kellékek tehát már kéznél vannak. S most nézzünk körül, mint dolgoznak azokkal a rovarok.

Az ő tevékenységük s munkájuk nagyobbára abban nyilvánul, hogy saját és utódaik számára menedékhelyeket készítenek. Így a nyirfa-eszelény petéit az előre hajtott levélcucokba rakja, melyeket úgy állít össze, hogy egy levelet harántosan keresztül rág rákonyaival anélkül, hogy a középső levélbordát megsértene. Az egyik levél a fűrge kapcsolábak segélyével a meg nem sértett levélborda köré

csavartatik, hogy így egy csövet képez, mely a másik kiszélesített levélrészről alá csüng. Egy nyíláson aztán berakja petéit.

A tipoly a ragasztó anyaggal összekötött tojásait egy csolnakba rakja, melyet ő egy levélből a vizen készít. Mihelyt petéit elhelyezte, tova száll és a sajkát, mely a vizen uszkál s hullámok által sem szenved hajótörést, sorsára bizza.

Nagy bölcsen jár el a csibor, midőn petéi számára a görbealaku hüvelyt készíti. Legelőször saját hasrészzeit fonja át. Aztán megfordul és a font, hogy úgy nevezzem csészét, a hátára veti. Ezután az üresen maradt hasrészeket újra átfonja. E módon egy kis zacskó készült el, melybe rétegenként rakja petéit. Ha lerakta tojásait, kibúvik az odúból s a lyukat olyformán zárja el, hogy az a göreb nyakához hasonlít. De hogy a jövődéli magzat kiszállhasson hullámringatta bölcsőjéből, az előrelátó anya ajtóról is gondoskodott, melyen át az álczák kijöhessenek.

Egy pillangó hernyója gubóját egy összefont fenyőtűkből készített zacskóba helyezi. Az iloncza hernyója egy nyírlevél bordáihoz gubózza magát.

Még komplikáltabban gubózik a hernyó, mely a fűfákon éldegél. Ez több levelet összegöngyöl s az egészet szövőszálakkal burkolja körül. Aztán belebúvik és a szájánál kieresztett szövőszálakkal ügyesen belégubózza magát. A selyemhernyó mesterei gubózása sokkal inkább ismeretes, semhogy azt itt bővebben fejtegetnők.

A rovarok találékonyságát az építészeti terén bizonyítja a híres rovarismerő Kirby, ki egy ausztráliai hernyóról a következőket beszéli el: E hernyó bizonyos fákban hengeralaku mélyedéseket váj magának. A bemenet egy csapó-ajtóval van védve, melyet levelekből, sárdarabokból font össze és egy sarkazattal erősített meg. Ez a hernyó lakása, melyet rendszeren alkonyatkor hágy el, s levélszűrőre rándul. A leveleket az ő várpalotájába hurcolja és mihelyt a nap felkel, elbúvik odúiban.

Még művészebbek a méhek és darazsak iparalkotásai. Nézzük először a földmunkások munkáit.

Ezek között első az ugynevezett gyázméh, mely a földbe függőlegesen vezető tárnát ás, melyből gyakran számtalan mellékkamra nyulik. Ezen rövidebb meghosszabbított melléktárnákba rakja le petéit. Egy ilyen földalatti épület nehéz és keserű munka lehet annak a kis állatnak, ha az ember elgondolja, mennyi földet kell kihordani egy tárnából. Hogy jár el a méh, megfigyelhetjük, ha a finom földhányásokat némely gyalogösvényen kutatjuk át. E tölcseralaku halmocskán egy lyukat veszünk észre, s ha a méh éppen munkában van, azt látjuk, hogy a lyuk mélyéből egy kis földrakás jön fel, melyet a méh fejével tol előre.

Takarosak e költési sejtek egy más méhnél is, mely azokat levelekből alkotja. Az ügyes méhszabóné a leveleket gyűszű alakban szabja s egy ilyen levélcsonót egymásba rak. Ezen sejtek nyílása egy kör alakú fedéllel van elzárva. E fészket a méh fákba vagy odúkba rakja.

A sejtek elrendezése három rendszer szerint van. Első az ágépités a földméheknél, aztán a sorépités oly méheknél, melyek a fában építenek és a sejtes vagy síképités, mely átlátszósága által tűnik ki.

Eddig oly méhekről volt szó, melyek mindig külön épít lakást magának, most a sejtes építésnél a társulás eszméje lép előtérbe. Több egyed

épít egy épületet s ez a társas méheknél fordul elő. Tavaszkor alkot az áttelelt nő-méh otthont magának. Miután néhány sejtet lerakott, azokba helyezi tojásait. Az álczák, mihelyt kibontakoznak, az anya új sejteket épít a régiék mellé. Nemsokára az álczából új rovar búvik ki. Elhagyja a sejtet és az első, amit megpillant, egy hozzá hasonló alakú lény, mely az ő anyja. Az ifjú rovar anyja védszárnyai alatt marad és megtanul sejtet építeni, és így megy ez nemzedékről-nemzedékre.

Másképpen van ez fent nevezett magányosan építő méheknél. A fiatalok akkor nyernek életet midőn anyjuk régen elpusztult.

De nézzük a társas méheket. Építő anyagga szolgálnak növényi alkatrészek, mint ág, levelek kéreg zuzmó és moszat. Az egyes darabokat nyál segítségével illesztik össze és szalagalaku foszlányokba húzzák ki. Ebből alkotja a méh a sejteket, s ezek összerakása által a kasokat, melyeknek ősrégi alakjuk czilinder-kalapra emlékeztet. A sejtek száma nagyon különböző. Vannak kasok, melyek hat ilyen sejtől állnak s olyanok, melyek ezerből állnak.

Igen különböző a kasok alakja. A darazsaknál egy vagy több sejtet, fődél vagy fődélnélkülieket találunk.

A sejtek vagy közvetlen egész hosszban helyeztetnek el, vagy támasz és tartók segítségével, melyek ág, galy vagy tövisággal vannak összekötve. A több sejtű fészkeknél a darázs mesterséges tartókat alkalmaz, úgy hogy az egyes sejtátlak merőlegesen vannak összekötve, minden két sejt közt olyan széles térnek kell lennie, hogy a munkás állatka szabadon mozoghasson.

Hogy a fészkek-fedőket megértsük, egy közönséges darázs-fészket kell megnéznünk. E fészkek körtealaku s lapos sarkánál egy ághoz van erősítve. A hegyes sark alján egy kijáró lyuk van. Ha e fészket keresztül vágjuk, azt tapasztaljuk, hogy a sejt őt, vereshagymagerezdszerű, egymásra fektetett szürke fedőlevéllel van körülveve.

Az építések közül legművészebb a mi méhünké, mely a jó mézet adja. A lép két sejttrétegből áll, két oldalán dolgoztatik ki a viasz, midőn is a méh az alapot viaszszal dolgozza fel s e viaszszal a kas falait is felépíti. A méhkas nagysága különböző, a méhek számának felel meg. A dolgozó méhek sejtei kisebbek, mint a herékéi s csak a királynőnek van nagy terme.

Távrolról sem oly kényelmesek a poszméhek lakásai. Ezek a jó ételre többet adnak, mint a jó lakásra. Ha lakásukat akarjuk felkeresni, csak egy poszméhet kell követnünk. Nem kell messze mennünk. A gyümölcsös egy körtefája felé röpdes, s annak lábánál egy lyukban elbúvik. Ásó segítségével egy kis mélyedéshez jutunk, mely vagy fűvel vagy mohhal van kibélelve. E barlangban egy vörösbarna, kásás anyagra találunk, mely mézből és virágporból áll. Ha e gomolyt szétmorzsoljuk, kis odukat látunk benne, mely petéikkel és álczakkal van telve. Ez az egész poszméh-fészek.

Sokkal csinosabbak a hangyák építkezései, jól lehet, csakis rózsaszinben látó szem láthat bennük palotákat, csarnokokat, termeket s más építkezési szépségeket. Valóságban azonban ez épületek teljesen tervek nélkül valók. Nézzünk meg egy korhadt fatuskót, melyben a hangyák laknak: mondhatjuk, hogy mindenképpen össze vannak rágva. Így láthatni

bennük csodálatos faerkélyeket, művészi alagutakat, de rendszert — azt bizony nem!

Nagyszerű azonban a hangyák rokonainak, a természetnek építkezései. Utazók beszélik, hogy Afrika sivatagjaiban távolból a természet építkezéseit néger faluknak nézték. Alakra szénaboglyához hasonlítanak, kerületük 20—30 láb, magasságuk 6—10 láb. A természet házaikat agyagból építik, s nyállal ragasztják össze. Egy csomó tornyot emelnek legelőszőr, aztán a közöket töltik ki s egyik emeletet a másikhoz ragasztanak, míg nem bizonyos magasságot érnek el, mert tovább felezipelni az anyagot már nehéz volna ez állatkáknak.

Ilyen épület belsejében egy sütökemencez alakú tér van; ez a királynő lakása. Innen nyílnak az ifju sarjadékok lakoszobái. E termek farészekből vannak felállítva, melyeket gummival ragasztanak meg. Azontul vannak az éléskamrák. Ezeket ismét számtalan erkély, hid és barlang veszi körül. A külvilággal s a szomszéd épületekkel minden terem a folyosók által van összekötve, melyek csigaalakúlag emelkedő lépcsőkhöz vezetnek.

E kevés példából is meggyőződhetik az olvasó, hogy az állatoknak is van iparuk, s hogy azok is mindent megtesznek a család és állam érdekében, mi a kényelmet, fajfentartást és társulást illeti.

Ópiumbarlangok San-Franciskóban.

A kínaiak, akik tudvalevőleg nagy számmal szokták fölkeresni San-Franciskót, ahol egész várost képeznek, az ópiumszívást is meghonosították Kalifornia minden bünnel gazdagon ellátott fővárosában.

A kínai ghetto, a Chinatown, csak úgy hemzseg az ópiumbarlangoktól. Oly jól el vannak rejtve e helyiségek, hogy legkevésbé sem gyanítjuk létezésüket, ha belépünk egy olyan házba, melyben ópiumbarlang van. Egy furfangos jelszó-rendszer lehetetlenné teszi egy idegenre vagy beavatatlanra nézve a bejutást, és e rendszer, erősítve a lakatokkal és reteszekkel, még a rendőrség utját is képes bevágni. Ha azonban megnyerhetjük egy czopfos kínainak hajlandóságát, ennek vezetése mellett beléphetünk az ópiumszívók barlangjába.

Az ópiumbarlangok egyik legnagyobbika a Jackson-Streeten van, egy nagy négyemeletes ház pinczejében, mely ház »Hotel Garni«-képen szerepel. Pár évvel ezelőtt híres egy ház volt ez, mielőtt ki nem ütött e városrészben egy ragadós kínai közbetegség, amikor is fenekestül kifüstölték. Nagy középudvaron megyünk keresztül, melyet egy régi lámpa halványan világít meg. Kisérőnk jelet ad, melyet nem értünk, a reteszt belül félrehúzzák és egy pítvarba jutunk, melyen át megint erősen elreteszelt ajtóra bukkanunk. Ez is megnyílik s mi bejutunk a kívánt helyre.

Hosszu, alacsony helyiség, oly szűk és gőzös, mint egy vitorlás hajó előrészenek szobája, melyben a matrózok laknak. Két felől szalmazsákok vannak a fal mellé téve. Minden ágyat vékony deszkafal választ el és egy ágyon két ópiumfogyasztó foglalhat helyet. Kínai takaró fűdi az ágyakat és egy kendőnyaláb szolgál vánkosul.

A két kínai lefekszik az ágyra; köztük áll a közös ópiumkészlet, mely egy fénymázás tányérká-

ból, két gyűszű formájú edénykéből, egy gömbölyű, felül nyílt gömbbel ellátott olajlámpából és egy hamutartóból áll. A főszerszám, a pipa, nagyon otromba. Két láb hosszú, egy hüvelyk széles bambusz-nádszár, mely hosszú használat után sötétbarna színt kap. A szár felső végében van egy kis nyílás, melyhez erősen oda kell szoritani a szívónak ajkát; az alsó végétől mintegy két hüvelyknyire van a pipa, egy sima, gömbölyded cserépcsésze, mely alul hegyben végződik, felső lapos végén pedig egy kis nyílással bír; e nyíláson át kell szívnia az ópiumot. E pipát minden félórán le kell venni a száráról, hogy a hamut kiöntse. A hosszú használat folytán a pipa is sajátságos fényt kap, egyszersmind mértéke a pipa értékének.

Egy új ópiumpipa ára 3 dollár; de egy hosszabb időn át használt, tehát kipróbált pipának ára 20—150 dollárra rug.

Nem kell hinni, hogy az ópiumszívást olyan könnyen meg lehet tanulni, amint valaki a bambuszszárat szájába fogja.

A szívásra használt ópium sűrű, sötétbarna folyadék. Abban a kis gyűszű formájú edényben van, melyet említettünk, szemben a feloldalt fekvő ópiumszívóval. Az ópiumszívó belemárt egy acélhuzalt a folyadékba és annyit vesz ki, amennyi a huzal hegyén függve marad, s míg a huzalt folyton csavarja ujjai közt, meggyújtja az ópiumot. A melegség még szívósabbá teszi a szörpöt, fekete tészta-nemű anyaggá változtatja, mialatt kékes füst száll fel belőle, melynek szaga hasonlít az elégetett cukor szagához. Az égő ópiumot a pipázó a pipa kis nyílásához tartja és nagy mohón egyszerre vagy időközönként beszívja a füstöt.

A többi rekesztékben a már előrehaladottabb stádiumban fekvő ópiumszívók fekszenek. Némelyek még csak most kezdték élvezetüket, mások fölnek a padmalyra, ismét mások álomba merülnek látszanak, míg odább valamelyik nyelven ember ugyancsak szidja káromó hangján szomszédját. Némelyek már mélyen alszanak.

A levegő telítve van igazi kínai szaggal. Nem igen lehet ezt a szagot megmagyarázni. Keveréke ez a zsidó boltokból kiáramló illatnak és a dohány szagának. Az ópium maga igen csekély szagot áraszt és füstje épen nem alkalmas. A füst ize a keserű mandolára emlékeztet.

A jobb módu kínaiak is neki adják magukat e testlő élvezetnek, de nem oly tulságos mértékben, mint a szegények. A jobb móduak otthon szívják ópiumjokat, közben-közben dohányoznak, teáznak, rizspálinkát isznak és beszélgetnek. Egyáltalán kevesen szívnak annyi ópiumot, hogy tőle megrészedjenek s elkábuljanak. Az ópiumnak hatása kezdetben olyan, mint a jó erős dohányé; megnyugtatja az idegeket, megláttja a vérkeringést és kéjes érzésben ringatja az embert. Később éber álmodás áll be, kéjes képek jelennek meg az álomlító előtt; ezért is a sok szegény kínai San-Franciskóban gondúzónek használja fáradtságos, terhes élete közepett.

A kínai műhelyekben, mosó-intézetekben, vendéglőkben nem hiányozhatnak az ópiumszívó-készülékek, ép úgy, mint nálunk vannak mindenütt a dohányzó szerek.

VEGYES KÖZLEMENYEK.

A M. Á. V. főhivatalnoki előléptetések egyesületünknek is örvendetes meglepetést hoztak, a mennyiben közszeretnek örvendő és fáradhatlan tevékenységű **Elnökünk** is a már rég megérdemelt felügyelői kinevezést megkapta.

A kinevezettek illetve előléptetettek névsora a következő: A kereskedelemügyi miniszter *Krzepelka* Károly üzletvezetőt I. osztályu üzletvezetővé léptette elő; előléptette továbbá a miniszter: *Kriegsau* Nándor, *Fehérvári* István, *Tiszay* Kálmán, *Macher* Vilmos, *Unger* Emil, *Felszeghy* Ferencz és *Hajnal* Vilmos felügyelőket, a II. fizetési fokozat 2. osztályából ugyanazon fokozat 1. osztályába; *Heeger* Gyula, *Zimmermann* Ferencz, *Lachnit* János, *Hoitsy* Gedeon, *Fouquau* Henrik, *Beivinkler* Vilmos, *Cserna* Sándor, *Alexy* János és *Bolberitz* Henrik lovag felügyelőket a II. fizetési fokozat 3. osztályából annak 2. osztályába.

A II. fizetési fokozat 3. osztályába felügyelőkké nevezte ki a miniszter: *Blazsek* Adolf főellenőrt, *Taschler* Kálmán főmérnököt, *Mertsch* János titkárt, *Szentmiklóssy* Dénes és *Kosztolányi* Béla Lajos főmérnököt, **Dr. Luby Gyula** titkárt, *Hölzl* Gusztáv és nagyszigeti *Szily* Jenő főmérnököt, *Bene* László főellenőrt, dr. *Benedikt* Márk titkárt, ocskói *Ocskay* Gusztáv és *Schmidt* Gyula főellenőroket, végre *Tichy* Béla főmérnököt.

A II. fizetési fokozat 2. osztályából az 1. osztályba léptette elő a miniszter *Csala* Pál és *Kódály* Frigyes főellenőroket, *Denk* József, *Steiner* Samu Pál és *Szele* Ferencz főmérnököt, *Hratzky* Károly és *Engberth* János főellenőroket, edenbergi lovag *Langer* Rezső, *Tankó* Sámuel, *Katona* Endre és *Richter* Károly főmérnököt, *Angletta* Arnót, *Pellet* Ignác és *Kósa* Károly főellenőroket, *Egan* Ede és *Streer* Emil főmérnököt, *Chlumszky* Manó és *Vörös* Hádor főellenőroket, dr. *Németh* Antal, *Szerbák* Elek és *Bacsinszky* Vladimir titkárokat.

A II. fizetési fokozat 3. osztályából ugyanazon fokozat 2. osztályába *Rajcz* Vilmos és *Steiner* Pál főellenőroket, *Gehring* Ede főmérnököt, péchujfalusi *Péchy* József főellenőrt, *Fáy* József főmérnököt, *Papik* Sándor főellenőrt, *Wimmer* Lipót, *Lukács* Ferencz, *Stromszky* Károly, *Verzár* István, *Trifunác* Izidor, *Juhó* János, *Trieben* Hugó, *Gergelfi* Gusztáv, *Kun* Győző és *Ráner* Ödön főmérnököt, *Sprinczer* János titkárt, *Fellner* Lajos, *Epstein* László, *Knothy* Árpád, *Osztrovszky* József, *Szutrelly* Gyula és *Winkler* József főmérnököt.

A III. fizetési fokozat 3. osztályába kinevezte a miniszter *Markó* Adolf, *Pilát* Nándor, magyarádi *Boros* Lajos, *Gervay* Károly, *Merényi* Gyula, *Poppel* Gusztáv és *Várnai* Jakab ellenőroket főellenőrokké, *Emericzky* Pál mérnököt főmérnöké, *Jancso* Sámuel ellenőrt főellenőrré, *Buzási* Albert és *Hochbaum* László mérnököt főmérnöké, *Dapy* Lajos, *Mik* Lipót István, *Kovács* Ferencz és *Szabady* Gábor ellenőroket főellenőrokké, *Scholtz* Jenő mérnököt főmérnöké, *Kapczy* Dezső, *Trifunác* Miló, *Kohányi* Kálmán és namszlani *Neumann* Viktor ellenőroket főellenőrokké, *Németh* József és *Máté* Károly mérnököt főmérnöké, *Nagy* Józsa segédtitkárt titkárrá, *Justh* Ferencz mérnököt főmérnöké, *Hellinger* József hivatalnokot és *Olsavszky* István ellenőrt fő-

ellenőrokké, *Szepesi* Simon mérnököt főmérnöké, *Balpataky* Zsigmond és *Pretsch* Károly ellenőroket főellenőrokké.

A kereskedelemügyi miniszter *Sztankóczy* Mihály főfelügyelőt a F/I. szakosztály (forgalmi ügyek) vezetőjévé rendelte ki a M. Kir. Államvasutak igazgatóóságánál.

Az ujj mint ismertetőjel. Kináról szóló utleírásokban gyakran olvassuk, hogy az irni nem tudó kinaiak tussba mártott hüvelykujjukat nyomják az okmány alá és ez szolgál aláírásul. Európa több nagyvárosában a rendőrség szintén hasznára fordította azt a körülményt, hogy két ember ujjának lenyomatta soha sem egyenlő és a mikor a kézrekerült gonosztevőkről pontos mérést végeznek, elkészítik ujjának lenyomatát is. Nemrég megtörtént Franciaországban, hogy egy gyilkos véres ujjával egy üvegszekrény üvegéhez nyult, s ujjának hátrahagyott lenyomatáról fölismerték és el is fogták. Ez is mutatja, hogy az ugynevezett daktiloszkopia nagyon praktikus tudomány, annál is inkább, mert nem is olyan nehéz dolog az ujj révén megismerni az embert. Bécsben, az ottani antropometriai társaságban Windt rendőrtanácsos érdekes felolvasást tartott a minap erről a kérdéstről. A fölolvadó falravezett képekkel bemutatta, hogy az ujjakon látható vonalak mintái egytől-egyig négy osztályba sorozhatók. Ezek a főminták a hurok, a csiga, az iv és az összetett minta. Évtizedekre terjedő kísérletekkel bebizonyították, hogy a rajz az ember egész életében ugyanaz marad. Még a halottakat is föl lehet ismerni az ujjvonalak rajzáról, míg a holttest fölözslásnak nem indul. Az egyiptomi mumiákon még most is látható az ujjvonalak rajza. A daktiloszkopiát már több országban használják föl praktikus czélra. Indiában a nyugalmazott tisztviselők kötelesek ujjuk lenyomását rátenni a nyugtatóra s ezzel akadályozzák meg, hogy haláluk után hozzátartozóik ne vehessék föl tovább a nyugdíjat. Az államvizsgálatra jelentkező jelölteket az ujj lenyomata után identifikálják. Bengáliában minden közjegyzői okiratot a balkéz hüvelykujjának lenyomatával látnak el. Hasonló eljárást alkalmaznak nagy állami vállalatoknál s így akadályozzák meg, hogy büntetésből elbocsátott munkások újra ne jelentkezessenek. Angliában, Argentiniában és Egyiptomban a rendőrség a fogságba került gonosztevőkről készít ujjlenyomatokat, hogy később annál könnyebben fölismerhetők legyenek. A daktiloszkopia előnye más mérő-rendszerrel szemben az, hogy az eljárás nagyon egyszerű és nincs szükség különös eszközre. A fölolvadó azután kifejtette, hogy a daktiloszkopiát igen könnyen lehetne az osztrák fegyházakban is hasznosítani. Igen jó szolgálatot tehetne a hadseregnél az elesett katonák fölismerésére. Sokszor megtörténik, hogy gyilkosság-nál a gyilkos véletlenül hátrahagyja egy vagy több ujjának lenyomatát. Hosszas kísérletezés és kiváló kémikusok közreműködésével sikerült az ilyen lenyomatokat állandósítani és még akkor is tisztán láthatóvá tenni, ha másként szabad szemmel nem is észrevehető. A fölolvadó azután föl szólított a hallgatóság közül egy embert, hogy egy előbb gondosan letisztított üveglapot érintsen meg, s az üveglapot azután erre a czélra magával hozott porral behintette, úgy hogy tisztán látható lett. A fölolvadó nézete szerint a daktiloszkopiával le lehetne leplezni a névtelen levélírókat is, a kik a levélpapíron hagyják ujjuk lenyomatát.

A milimárik. Hogy nemcsak az alvó orosz-lánt, de az élelmes milimárit se tanácsos háborgatni, erre tanulságos példa ez a kis história, a mely Franciaországban, Autunban esett meg egy pár hét előtt. Történt, hogy a bíróság megbüntetett három milimárit, a miért a jó asszonyok, hiven a tradíciókhoz, »megfürdették« a tejet tiszta, egészséges ivóvízben. A három lobogó temperamentumu nénit éktelen dühbe kergette ez a kegyetlenség. Leülték a két napi fogházbüntetést, de a mint kiszabadultak, az első dolguk az volt, hogy milimári-nagygyűlést hívtak össze »a testület érdekeinek megvédésére és a kar három tagján esett sérelem méltóságos, de energikus megtorlására«. A nagygyűlés nem tartozott a világ leghalkabb tanácskozásai közé: de egyhangulag hozott határozattal záródott. Ez a határozat pedig az volt, hogy az autuni birónak tejet nem adnak, ha arannyal fizetné is. És csakugyan, az autuni törvényszék birái a nagygyűlés napja óta nem kapnak tejet. És ez ellen nincsen paragrafus.

Haynau és a honvédek. Szabadságharczuuk legsötétebb napjairól érdekes följegyzést közöl mostanában egy pétervári tudományos folyóirat: a Ruszkaja Sztarina (Orosz Régiségek). Az orosz armádia egyik nyugalmazott főtisztje mondja el a magyarok szabadságharczának epizódjait. A világosi gyászos napról szólva, elbeszéli, hogy a mikor a honvédek lerakták fegyverüket, Rüdiger tábornok, az orosz sereg vezére a magyar nemzet hősiessége iránt való tisztelete jeléül a magyar tiszteknek megengedte, hogy fegyverüket viseljék. Erről az elhatározásáról kötelességszerűen figyelmeztetnie kellett az osztrák hadsereg főparancsnokát, s ezt a föladatot a kurlandi származású Köchli őrnagyra bízta, a ki személyesen vitte meg Haynaunak a fővezér izenetét. Mikor Haynau végigfutotta az orosz tábornok levelét, elsápadt, majd borzasztó gonosz vonás öntötte el arcát.

— Megfoghatatlan, megfoghatatlan, — kiabálta magán kívül, — ezeknek a susztereknek meghagyni a kardot. Meg kell tébolyodnom!

Köchli őrnagy, a ki átérezte, hogy Haynau kitörése szemrehányás, a mely az orosz hadsereget illeti, nem habozott a válasszal:

— A magyar tiszték semmi esetre sem suszterek. Azok nemes katonák.

Haynau toporzékolt dühében:

— Mit ért ön az alatt, hogy nemes katonák?

— Nemes az, — volt a felelet, — a ki fegyvert visel és megveri az ellenséget. Minthogy a magyarok önöket elverték, tökéletes nemes embekeknek kell őket tartanom.

A vértanuk hóhérja halálsápadtan pattant föl helyéről, s halk, szakgatott hangon szólalt meg:

— Ilyen durva magaviselet az osztrák főparancsnokkal szemben példás büntetést érdemel. Meg fogom kérni Rüdiger tábornokot, hogy vonja önt felelősségre.

Levelet irt az orosz fővezérnek, elpanaszolva a történeteket. A levelet magának a fiatal őrnagnak kellett tábornokához vinnie. Rüdiger kérdőre vonta követjét:

— Mondd el őszintén, miféle gorombaságokat mondtál Haynaunak?

Az őrnagy fölháborodva beszélt el a jelenetet, hangoztatva, hogy mint katonának tiszteletét kellett kifejeznie a leigázott ellenfél iránt. Rüdiger generális mosolyogva fordult sarkon és — legközelebb

való alkalommal újra Köchli őrnagyot küldte követ-ségbe az osztrák fővezér sátorába.

A föld alatt. Nemcsak aranyat, ezüstöt bányásznak ki a föld méhéből, eltemetett egész nagy városokra akadnak minduntalan, a kik titkait ásóval, csákánnyal bolygatják. Fölmerül a kérdés: hogyan kerültek sirba ezek a városok, a melyeknek házai, tornyai egykoron napfényben usztak; hiszen a föld hátára építették őket, nem a mélyébe. Nem temette el valamennyit a láva, mint Pompéjít és Herkulánomot, se a futó homok, se a tenger fővenye. A tudomány sokáig hasztalan kereste az erőt, a mely e városokat elsüllyesztette: Darwin volt az első, a ki nem a lázadó elemek hatalmában kutatva az okot, nyomra jutott. — Nem a tüzhányó és nem a tenger rendezte ezeket a nagyszerű temetéseket, hanem — a féreg. A földben élő, szaporodó és elpusztuló féreg, a mely számtalan milliomod magával borítja el a föld hátát, hogy élete picziny szikrája kialudván, a paránnyal, a mely belőle megmarad, táplálja azt, a miből mig élt, táplálkozott. Mi marad belőle? Egy porszem. De a természetben egy porszem se véz el és az örökkévalóság ráér a gyűjtésre. Egyre duzzad a föld, a humusz vastagodik, így épül sirja mindannak, a mit az ember az időnek alkotott. És ez a vastagodás nem is valami jelentéktelen. Tíz esztendő alatt kitesz mintegy négy centimétert. Így került a föld alá egy csomó régi római város, így süllyedt el Salchester és Uriconium, így temetett el várakat a féreg, a mely kövei tövében huzódott meg.

A Habsburgok és a magyar nyelv. Régen volt az, amikor a magyar király udvarán a magyar szó volt az ur s a fejedelem magyarul szólt hiveinek. Sokáig osztrák Albert király feleségét, Erzsébetet tartották az utolsónak, aki magyarul is tudott beszélni. Azonban Mátyás király hitvese, Beatrice szicíliai királyleány is tudott magyarul, mint azt Bergamói Fülöp Jakab följegyezte. II. Lajos hitvese, Mária királyné is valószínűleg értette és beszélt a nemzet nyelvét, valamint II. Lajos nővére, Anna, Ferdinánd neje, a későbbi magyar királyné, aki atyja, II. Ulászló udvarában tanult meg magyarul. Itt azonban megszakad a fonál és háromszáz év mulva az uralkodóház első hercegnője Mária Dorottya, József nádor neje volt az, aki magyarul értett. Mária leánya, a nemrég meghajt belga királyné nyelvünket jól beszélt, s haza nem is irt másképp, mint magyarul. Az uralkodóház férfitagjai közül Ferdinánd 1527. január 9-én kelt kiáltványában biztosította a nemzetet, hogy a »magyar nyelvet és a nemzetet teljes erejével föntartandja.« Arra nincs adat, hogy Mária Terézia idejéig valamelyik uralkodó vagy királyi herceg tudott-e magyarul. Annyi bizonyos, hogy az 1760-ban meghalt Károly herceg magyarul válaszolt egy küldöttségnek. Valószínű, hogy a kalapos király, József is megtanulta, de az akkori körülmények között könnyen el is feledte. József herceg nádorsága tizedik évében kezdett magyarul tanulni s később, bár némi tartózkodással, beszélt is magyarul. Fiai: István, Sándor már jól tudtak magyarul, József herceget pedig fölösleges említeni. V. Ferdinándnak Görög Demeter volt a nevelője, aki mint trónörökös a magyar nyelvre is tanította. Királyaink közül azonban 1540. óta Ferencz József az első, aki nemcsak a trónról, hanem az audiencián is magyarul szól a magyaroknak.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A rejtelmes sziget.

Regény. Irta: Verne Gyula, átdolgozta: Szász Károly.

(Folytatás.)

Hogy el ne tévedjenek a sűrűben, elhatározták, hogy amennyire lehet, nem távoznak el a patak mentétől s hol csak járható volt a meder, abban haladtak fölfelé. Ahol pedig sziklás volt s természetes ösvényt nem találtak, kikerültek ugyan a part magasára, de mégis annak közelében maradtak. A jobb part mindenütt sziklás volt, de a bal parton voltak helyek, hol a talaj egészen ellapályosult, sőt hely-lével-közzel, a patak kiöntéseitől mocsárosná is vált.

Mondani sem kell, hogy az erdő még eddig szűz volt minden emberi lábnyomtól. De a puhább helyeken négylábu állatok nyomaira akadtak, anélkül, hogy magával az állattal találkoztak volna valahol. Így vadászatuk egyelőre csak madarakra terjed ki.

Először is néhány paradicsommadár akadtak, melyek közül egyet a fiatal Harbert, egy ügyesen hajított kövel szárnytövével eltörve, elejtett. Azután egy csapat karaku-madár bukkanak, mely jobban tud szaladni, mint repülni, s melyből vagy tízet botokkal vertek le, mint a kaszások a fűrjeteket szokták nálunk. Harmadik prédájuk egy vízi tyúk-faj volt, mely csoportosan uszkált a vizen s melyet faágból tört horoggal, annak módja szerint úgy halásztak ki, mint valami pontyokat.

Ez nagyon érdekes, de épen nem könnyű munka volt. Hosszu és hajlékony faágakból készítették a gamókat, s a parton oly helyet kerestek ki, ahol a vízbehajló bokrok sűrűjében egészen észrevétlenül meghuzhatták magukat. Meg se moccanva, még lélekzetüket is visszafojtva ültek ott, míg horgaikat, szigony módjára a vízbe hagyták lecsüngen, hogy kinyújtásával a kellő pillanatban zajt ne okozzanak, melylyel a nyugodtan uszkáló madarakat felrebenthetnék.

Harbert kifogyhatatlan türelmet tanusított, ez uszó madarakra való sajátos halászatban; s pár óra alatt sikerült belőlök egynehányat szépen kihorgászni.

A zsákmány, mindent összevéve s vadászeszközök kezdetlegességét is tekintve, gazdagnak volt mondható egy napra. Alkonyat felé járván az idő, meg is elégedtek a nap eredményével s az éji szállításra való visszatérésre határozták magukat.

Valamennyi madarat lábaiknál fogva összekötözve vitték magukkal a barlangba vissza, ahol Spilett ur csak maga várt rájuk. Nab, bár esti hat óra volt már, még sem érkezett vissza.

Nab éjjelre sem jött meg. Pedig nagyon rossz éjszaka készült. Iszonyu vihar dühöngött. Az eső, a szélről porrá törve, mint ezernyi hegyes kristály tücske csapkodott. Szerencsére a »kémény« jó védelmet nyújtott. S miután az izes madárpecsenyéből jól laktak, ledültek mult éji helyeikre. Harbert s a tengerész mélyen aludtak. A reporter virrasztott a tűz mellett. A vihar egyre dühöngött s órási mérveket öltött.

Egészen azon éjre emlékeztetett, mikor Richmondból végzetes utjokra elindultak. A tenger e

részén(melyet pedig »Csöndes«-oczeánnak neveznek!) nagyon gyakoriak e viharok. Szerencsére a sziklamenedék sokkal szilárdabb volt, mintsem magokra nézve valami veszélytől tarthattak volna. Bár kívülről a vihar tördelte a sziklát s a kavics- és kődarabok záporként omlottak alá, őket odabenn semmi sem érthette.

Éjfél után a riportor egy várva-várt s mégis váratlan hangot vélt hallani. Felköltötte a tengerészt — Hallja, Pencroff! — Mit hall?

— Csak a vihar ordítását.

— Nem, nem! Kutyaugatás!

Az volt, bár távolból még, de közeledőben s tisztán ki lehetett venni.

Semmi kétség: Smith Cyrus, élve vagy halva, föltaláltatott s Nab a kutyát küldé, hogy őket segítségül hívja. Az eb, csodálatos ösztönével megtalálta, akiket kerestt.

Képzhetjük Pencroff és Spilett örömét, mikor a vihartól átázott eb a »kémény« bejáratánál megjelent. Most már semmi kétségük nem maradt, hogy Smith Cyrus, élve vagy halva föl van találva! mert az ebnek vele egyidejűleg eltűnését csak az magyarázhatta meg, hogy a hú állat, ura veszedelmét látván, mellette akart maradni.

A tengerész és hirlapíró örömmel s szeretettel simogatták a jó állatot, mely azonban egyáltalában nem akart pihenni, hanem ugatásával adta jelét türelmetlenségének, mintegy intve az embereket, hogy siessenek vele barátjuk felkeresésére.

Azonnal felköltötték Harbertet is, ki a jó hirre egyszerre örömmel ugrott talpra s megindultak, a merre Top, a kutya vezette. Szerencsére a szél hátha érte őket s nem kellett a viharral szemben küzdeniök. Mégis, ámbár két óra volt még csak éjfél után, reggel hat óra lett s az ég egészen kivilágosodott, mire célhoz értek.

Egy alacsonyabb sziklabarlang nyílásánál voltak, mely a tengerre nézett, de elég magasan feküdt arra, hogy a dagály se érje el. Top megállott s élénk ugatással jelentette, hogy czélnál vannak. Mind a hárman behatoltak a barlangba.

Nab ott térdelt, egy a földön elterülő holttest mellett. A holttestben — mert annak látszott — Smith Cyrusra a mérnökre ismertek.

— Él? kérdé egyszerre mind a három.

Nab nem felelt. Nem mondhatott igent s nem akart nemet mondani. Csak ráborult ura testére s keservesen zokogott.

Hatodik fejezet.

Tájékozás s az első szükséglet.

Amire a szegény néger nem tudott vagy nem mert felelni, csakhamar megfelelték arra a Spilett s Pencroff által alkalmazott élesztési kísérletek. A hirlapíró a földön hanyatt fekvő test mellé térdelt; s arcát mellére nyomva, igyekezett hallgatni: ver-e a szive. Egy mozdulást sem hallott, a mellkas sem emelkedett a legkisebb lélekzéstől sem.

Pencroff némán állott féloldalt; a fiatal Harbert szemeiben fájdalmas megindulás tükröződött vissza. Nab, félretolatva ura testétől, csak most lát-

szék felébredni mély eltompultságából, melyben eddig talán észre sem vette az ujonnan érkezetteket.

— Pedig él, mondá Spilett — felegyenesedve a halottnak látszó testről s hosszan és éles figyelemmel vizsgálva annak arcvonásait, melyek nem mutattak halottra, kivált nem egy, már két nap óta halva fekvőre

— Nedvesíts meg egy kendőt; szólt halkán Harberthez, ki azonnal kisietett a barlangból, melynek szájánál egy kőmélyedésben egy kevés esővizet találván, megnedvesített kendőjével tért vissza csakhamar.

Valóban, Spilett Gedeont nem csalta meg éleslátása.

Smith Cyrus élt s midőn ajkát kissé megnedvesítették, egy mély sóhajjal tudatta ezt barátival. A Nab őrjöngő örömét leírni lehetetlen. Ő holt-nak hitte urát, s ha az okos eb föl nem találja és segítségére ide nem hozza a többieket, bizonyára meg is halt volna.

Őrjöngő örömében egy darabig nem is lehetett beszélni vele. Bár ura még mozdulatlan és öntudatlanul feküdt ott, de már az, hogy a legkisebb életjelt adta magáról, elég volt őt tökéletesen boldoggá tenni.

Mikor aztán lecsöndesedett, hallgatott a szóra s hűségesen tette, amit neki Spilett ur parancsolt. Levetkeztette urát, hogy megláthassák, a testen nincsen-e valami seb. Sem a fön, sem a testen nem látszott semmi sérülés, sem zuzódás, még a legkisebb karczolás nyoma sem volt raja; ami annál meglepőbb volt, mert ha Smith Cyrust a víz sodorta el és vetette a partra, kétségkívül sziklákon vagy kavicsokon kellett azt hempergetnie; még kezei is sértetlenek voltak, pedig föl kellett tenni, hogy a sziklák kiálló, hegyes csucsába kellett kapaszkodnia, hogy magát a tengerből kiszabadíthassa.

Mindez még most érthetetlen rejtély volt, melynek megoldását csak akkor várhatták, ha Cyrus magához térve, maga fogja elbeszélni menekülése történetét. Mig ez lehetne, Nabtól kezdettek kérdezősködni: hol és mily körülmények közt találta ő fel urát.

Most már, miután annak állapota iránt legalább némileg meg volt nyugtatva, nem is vonakodott felelni a kérdésekre, s elbeszélte, hogy találta fel a mérnököt.

Hiába keresvén mindenütt, sehol egy nyomot se találva, csak a part hosszában ment, gondolva, hogy a víz — ha tengerbe fult, ki fogja vetni a hullát, — midőn egyszerre öt óra tájt, emberi lábnyomokra bukkant.

— Hogyan? emberi nyomokra? kiáltá Pencroff.

— Ugy van, erősíté Nab.

— És e nyomok a sziklapartnál kezdődtek? — kérdé a hirlaptudósító.

— Nem, — felelé Nab — hanem ott, ahol a tenger széle dagálykor áll.

— Eszerint vagy csak dagálykor jött Cyrus a partra, vagy a dagály elmosta utóbb az odáig vezető nyomokat. Folytasd, Nab.

— Mikor megpillantottam a nyomokat, olyan lettem én, mint a bolond. Futottam, a merre vezettek (vigyázva mégis, hogy szét ne tapossam). Valami egy negyed mértföldnyire követtem őket. Ekkor, sötétedni kezdvén, majd elvesztettem a nyomokat, midőn kutyaugatást hallék. Egyszerre ráismertem a Top hangjára.

Nab gyorsan folytatta elbeszélését Nem csaló-

dott, mondá, a hangban; valóban Top szaladt elébe — s idevezette, hol ura élettelen testét találta. Leírhatatlan volt öröme és fájdalma, midőn a mérnököt feltalálta, de amint hivé: halottan. Mindent elkövetett, hogy valami életjelt fődözzön fel benne, de sikertelenül. Ekkor kétségbeesésében társai jutottak eszébe, kiktől talán még segítséget remélhetett. De hogy hagyja itt urát ily állapotban, oly hosszú időre, mig azokat felkeresheti és ide hívhatja! Azonban ott volt Top. Nem bizhatná-e e hű és okos állatra a segély felkeresését és idehozását? Nab néhányszor hangosan ejtette ki Top előtt a távollevők neveit, aztán a sziget azon része felé mutatott, ahol őket elhagyta s integetett a kutyának, hogy menjen éretők. A kutya elérte az intéseket s gyorsan megindult arra felé.

Nab elbeszélését a társak nagy figyelemmel hallgatták végig. Az lepte meg őket mindenkifölött, hogy a szerezcsen előadása szerint nem a parton találta urát, hanem e helyen, ahol most is fekszik.

— E szerint nem te hoztad ide uradat?

— Nem, én itt találtam.

— Igy hát maga lábán jött ide; ez világos, mondá Pencroff.

— Világos, tette hozzá Spilett Gedeon, de mégis hihetetlen.

E tény magyarázatát csak magának a mérnöknek a szájából várhatták. El kelle tehát várni, mig eszmélete visszatér. Szerencsére, az egyszer felébresztett élet gyorsan kezdett működni. Smith Cyrus előbb karjait mozdította meg, azután feje is gyöngén emelkedett s nemsokára néhány érthetetlen szó is lebbent el ajkairól.

Pencroff csak azt sajnálta, hogy nincs tűzők, sem az, amivel tüzet gerjeszszenek. Ennélfogva Cyrust a »kémény«-be kellend átszállítaniok, mihelyt lehet, hogy a melegben hamarabb visszanyerje erejét s tagjai használatát.

Folyvást azzal foglalkoztak, hogy őt teljesen életre hozzák. A nedves kendő, melylyel ajkait érintették, az egyes tagok és a mell csöndes dörzsölése nagyon jó hatást tettek. Pencroff arra a gondolatra jött, hogy jó volna valami könnyű élelmiszert nyújtani az elaléltnak, kit már csak az éhség is teljesen kimeríthetett azóta. Harbert azonnal elszaladt s nemsokára egy pár kagylóval tért vissza, melynek nyálkás és sikos tartalmát ügyesen elnyelezték a beteggel. Erre megnyíltak szemei s bámulva nézett maga körül.

Ezuttal már érthetőbb volt a néhány szó, mely ajkairól ellehbent.

— Sziget-e vagy szárazföld? kérdé.

Első gondolata is helyzetök legfőbb kérdése vala. Ezzel ismét visszaesett aléltságába, mely azonban ezuttal szelid s megnyugtató álm alakját öltötte.

Mig pihent, Pencroff, Nab és Harbert elmentek, hogy az erdőből ágakat vagdaljanak, melyekből aztán kólyát lehessen készíteni a betegnek a kéményhez való átszállítására. Spilett az alvó mellett maradt s a jó Top is segített neki az őrizetben

Jó félórai álm után ismét magához tért Cyrus. Ekkor elég erősnek és ébernek látszott, hogy összeszedhesse emlékeit s elmondhassa szakadozottan és röviden, amit a vele történekről és meneküléséről tudott. De arról, hogy jutott ide, nem tudott semmit. Arra emlékezett, hogy a hullám kisodorta, hogy a víz fenekéről felbukva hű kutyáját találta maga

mellett, hogy az erős hullámcsapással küzdve, mely folyvást a sik tenger felé sodorta, Top a ruhájába kapaszkodva igyekezett föntartani, hogy végre is kimerülten elbukott s elvesztette eszméletét. Mi történt vele tovább, hogy a víz vetette-e ki, vagy az ebnek sikerült őt a partra kivonszolni, hogy a fővényről hogy jutott be a magasban fekvő barlangba, mind erről mit sem tudott. Pedig amint a néger által föltalált lányomokba a mérnök czipőjét bele próbálták, kétségtelen bizonyossággal kitűnt, hogy azok a legpontosabban találják azokba s így neki — ha öntudatlanul is, s csak az élet ösztönétől vezéreltetve, mely a láz által elkábult betegben sem szűnik meg működni — a maga lábán kellett csakugyan a barlangba mennie.

(Folyt. köv.)

Egy juhász, aki nem az.

— Az angol történelemből. —

1492. év nyarán Cumberland egyik gyönyörű, részben hegyes, részben völgyes vidéken, pázsitos dombaljon juhnyáját terelgette, őrizte egy pásztor. Harmincz éves lehetett, bogár szemmel, fekete hajjal, erősen metszett értelmes arczeval, de kinek kifejezésében valami buskomoly árnyék ült. Csak néha-néha, ha gondolatait szabad szárnyra eresztette, hogy maga sem tudta merre révedeznek azok, vagy ha az ég felhőinek futásában gyönyörködött, avagy ha kampós botjával figurákat rajzolt az ut porába: tünt el homlokáról a boru s látszott nyugodtnak, meglegedettnek. Nem volt korának babonahívója; nem olvasott a felhőkből jó vagy rossz sorsára semmit. Hanem ismerte a firmamentumot nagyon jól, mondhatnám tudományosan; hiszen éjjel-nappal foglalkozott azzal, mint nagy nevű elődje, Ferguson juhász kétszáz évvel az ő kora előtt. A bauffshirei juhászt széles körben ismerték, mint olyant, ki tudta, hol melyik csillag áll; tudott a felhők hullámlásából időre következtetni.

A nyáj őrzőjét Mac Donald-nak hívták, noha — legalább arcvonásaiból ítélve — nem volt skót származású.

Mac Donaldnak épen rossz órája lehetett, mert arcza komoly volt és sötét. Midőn azonban a távolban két alakot vett észre, akik felé közelitettek, megnyílt tekintete s nagy érdeklődéssel nézett a jövevények elé. Az egyik aggastyán volt skót öltözetben; a másik alak leány volt; ennek vállain nyugodott az agg keze. Az agg a leány háta mögött jött kimért lépésekkel, vigyázva.

Egészen vak — szegény! — a leány vezeti! A leány hóna alatt dudát szorongat; azzal keresi kenyerét az öreg; hátán vászontáska lóg, mely jól meg van tömve — könyöradományyal.

Mac Donald megunt a várakozást; eléfutott a párnak; egy kis kutya, mely velök jött, már messziről felismerte a juhászt; játszi tánczolóssal, örömteljes csaholással rohant felé. A juhász nevével szólítá az ebet s megsimogatta. Tehát kölcsönösen ismerték egymást.

— Isten hozott! Isten hozott! hangzott innen is, onnan is. És a három egyén egymás kezét szorongatá.

— Ott a dombtövében, az ut mellett hüvös van! Arra tartunk — mondá a juhász.

Arra mentek s elérve a helyet, a bársony pázsitra telepedtek.

— Nos, mi ujság ott lenn, Donald apó? — kérdé körültekintve a juhász.

— Nagyon kevés az életjel! Nagyon kevés! mondá az aggastyán, lassu, de öblös hangon, mely olyan volt kicsiben, mint a patak mormolása. Hanem mindenek előtt áldást, mennyei áldást hozok az anyai szívtől, kinek szeretetét, gondját nem képes elosztatni, kevesbiteni semmi. Aztán hozok, Sir, egy forró kézszorítást Launcelottól. Itt van Sir! — S az öreg odanyujtá csontos kezét a juhásznak. Azt kell mondanom továbbá, Sir, hogy csüggedni nem szabad. Tapasztalásból tudhatja már, hogy, ha oszolnak a felhők, szép időt várhatunk...

— Vagy vihart — mondá a juhász; mert új vihar jöhet.

— Hát jöhet az is, folytatá az agg. Én ismerem a világot s úgy tudom, hogy a béke mi jót sem terem. Erre háboru kell. Rám persze a háboru rosszat hozott; czudar dolog volt tőle, hogy szemem világától megfosztott. De hát mi vagyok én, vén ficzko, egy ország, egy nép ellen! Jőjjön inkább uram. Igyunk egyet a »piros rózsá« győzelmére.

Az öreg pohos üveget vett elő táskájából, ivott s a juhásznak nyujtá.

— Igazi Klaret, Sir; az a szín uram, a melyért ön hevül.

Mig a beszélgetés tartott, egy rőthaju szolga, ki a skót dudást már jöttében látta, a dombhoz ért, annak lejtőjén nagy ügyelettel szállt le, s pár pillanatig ugyancsak hegyezte fülét. Hallgatózott, mint a kit a jó ismerősök társalgása nagyon érdekelt.

— Tehát mégis úgy van, amint sejtém; suttagá önmagának. Atyjának adja ki magát a Sir-nek nevezi őt. No jól van! végzé fennhangu gondolkozását, sőt köhintett is, s azzal nevetgélve jött le.

Első pillantása az ifju leányra esett, ki oldalt ült s a kis kutyával játszott.

— Jó napot Donald apó, kiáltá vidáman, de a guny félreismerhetlen kifejezésével.

— Adjon isten Bill Dungeon, felelt a vak egy kis ijedtséggel. Hogy teremsz itt oly hirtelen? Vagy régóta hűsülsz már a bokrok közt?

— Épen most érkeztem, most jöttem át a dombon, szólt Bill Dungeon oly hangsúlylyal, mint az előbb. Láttalak már messziről s tudjátok, mennyire szeretlek benneteket!

E közben ismét rámeresztette szemét a leányra, ki elpirult s tekintetét a földre szegezte.

— Hat éve már, hogy e farmon látlak titeket, s Mary azóta kifejlődött, mint a — piros rózsá.

Mac Donald a »piros rózsá« említésénél vak szemével pislantott; úgy tetszett neki, mintha Bill Dungeon azt hangsúlyozta volna.

— Mi történnék istenem, mondá az aggastyán, ha kedves unokám nem volna! Ő az én világosságom; ő az én vigaszom, oldala mellett vándorolhatok csak biztosan még ott a magasban, a hidon is. És hányszor tettük meg az utat, hogy Mary fivérének láthassuk.

— Néha úgy tetszik nekem, mondá a vöröshaju, mintha Mary nem lenne neki nővére és szemét Mac Donald vállán keresztül a leányon legelteté.

— De hát miért? veté ellen az öreg. Midőn jó Mac Donaldunk született, még megvolt a szemem világa. A yorkiak sorában, mint jó harczos vakultam meg. Természetesen azóta a jó fiut nem láthatom.

— Hm! Tehát ő jó! Ennek igaznak kell lenni, mert különben nem dédelgetné, nem részesítené előnyökben őt a többi felett Mr. Clencurrer jószágigazgató; hanem oly büszke, hogy alig hihetné az ember, mikép Maryt — szereti.

Az öreg összeráncolta homlokát.

— Köszönöm jó véleményedet, Bill. Mary — tudod — oly jó, mint az angyal, aki szeretetre méltó, de a kit bántani nem szabad. Mig vén csontjaim e földön vándorolnak, vezetni fog engem; ezt ígérte nekem; meg is tartja. Ugy-e gyermekem?!

— Igen — nagyatyám — válaszolt a leány elfogulva; de e közben pillantásainak egy szerelmes sugara villant a juhász arcára.

— Azonban hát mennünk kell, tevé hozzá az öreg. Elkísérhetsz bennünket kissé Donél?

Ez ürügy volt, hogy Billtől megszabaduljanak, a ki is jónak látta visszavonulni. Köszönt (különösen a leány felé); midőn azonban egyedül maradt, vicsorgatta fogait.

— Birnom kell e lányt, mormogá. Semmi esetre sem nővére ő Mac Donaldnak. Ez oly bizonyos, mint az, hogy a Mac Donald név alatt lappang valami. Csak megtudhatnám, miért jár hozzá oly gyakran az a vén bagoly? Nem a fehér és piros rózsákról beszéltek? S nem nagy urakról? Aztán, mióta »Sir« a juhász? Az ördög vigyen el engem, ha össze nem foly előttem minden.

A vereshaju gazembernek igaza volt; — Mac Donald nem volt olyan szolga, mint ő, hanem születésére nézve nagy ur, ki szolgagunyába rejtőzött, s feje veszélyben forgott, ha a daróc alatt kiléte felfedeztetik. És kéme nem hiányoztak

A juhász voltaképen Clifford Henry lord volt, Anglia legrégebbi családai egyikének feje. Halottként szerepelt; elevenen sehol nem lett volna élete biztonságban, ahol angol terület van. Csak azzal kerülte ki a halált, hogy husz éven át szolgaként élt. Henry atyjának vétkeért bűnhődött. A britt félsziget nemesei között, kik a York és Lancaster-házak közötti versengésben, az ugynevezett piros és fehérrózsaharcban résztvettek, senki sem tett többet, mint a Cliffordok, kik a piros rózsza részén álltak. A családfő a két párt első összecsapásánál elesett. A fiu megesküdött, hogy rettenetes boszút áll atyjáért. »A borzalom legyen nevem«, mondá ő; s valóban a legvérszomjasabb harcos volt Margit királynő hivei között. Sajátkezüleg szurta le Wakefieldnél az ifju Ruthland grófot, a Yorki herczeg fiát, s Plantagenet Edmundot; az öreg Neville Rikardot, és gróf Salisburyt Pontefractban kivégezteté; nem volt nála irgalom a hadi foglyok iránt sem, és nem a foglyok rokonaival szemben sem. A ki a fehér rózsza hive volt, annak, ha közel érte, halni kellett. Borzalommal említette nevét az ország; a »fekete mészáros« nevet adták neki. A Lancaster-párt leggyülöltebb embere lord Clifford volt. Yorki Edvárd herczeg, a trónkövetelő, fivére gyilkosát tekintette benne, a Nivellek atyjaik bakóját átkozták benne; a nép pedig félt tőle, mint a földön járó ördögtől.

A Yorkiak győztek. Clifford a towton-dightingate-i csatában, karddal kezében elesett, s szerencséjére, csak mint halott jutott az ellenség kezébe. Hulláját a többivel együtt közös sirba dobták; nevére az »áruló« bélyegét ütötték; javai elkoboztattak.

De a boszu, mely a Clifford név ellen lángolt, még nem volt elég. A felülkerekedett vérszomj két fiát: a nyolcz éves Henryt s a hat éves Rikardot

is követte. Az elesett özvegyének, lord de Besci örökösének, az anyai szeretet erőt adott, hogy megmentse gyermekeit. De mindakettőt nem küldhette át a határon. Mig tehát elhíresztelte, hogy mindkét fia kiment Angliából, csak Rikárd menekült, Henryt egy hü cseléd gondjaira bízta, kit pár évvel azelőtt vett feleségül egy yorkshirei juhász. Itt aztán ugy öltöztették Clifford Henryt, mint a legszegényebb paraszt gyermeket, s a juhásznő ugy nevelte, mint saját fiát. A szerencsétlen anya örvendett később, hogy a dolog így esett, mert nemsokára értesült, hogy Rikárd Németalföldön meghalt. Lady Clifford férjhez ment, hogy támasza legyen. Launcelot Threlkeld lett férje, akinek nagy része volt fia elrejtésében.

Hét évig élt Henry, mint pásztorfiu nyugodtan Yorkshireban; egyszerre azonban hire ment, (valószínűleg árulás folytán) hogy ő él, és pedig angol területen. A hir Edward király füleig jutott, kinek szívet még folyton lázítja a boszu. A legbehatóbb kutatás, nyomozás ejtetett meg mindenfelé; maga Lady Launcelot is fenyegettetett, de a szerető anya kitért a véredek elől, s határozottan azon állítás mellett maradt, hogy mitsem tud fiáról; nem tudja, hol van, él-e, meghalt-e?

Henrynek el kellett hagyni a nyugalmas helyet s Cumberlandban talált szolgáló-állást oly farneon, mely szintén Clifford jószág volt azelőtt.

Itt egy hűséges jószágigazgató volt, aki életére s becsületére esküdött, hogy az ifju lordot megőrzi. Hanem a szolgáló munkától, s mindattól, ami ezzel jár, nem őrizhette meg. Tizenöt évet töltött Henry bojtárképen, csaknem mindig a szabadban élve, mely alatt pompás alkalma nyílt magát híressé tenni a csillagászatban s időjárásjósolásban. Kard helyett görbe bot volt kezében, ragyogó palota helyett kunyhóban lakott, lovagjáték s fényes bál helyett a parasztleányokat forgatta a falu piacán; daróc ruha, egyszerű életmód, durva czimborák!

Lord Henry azonban a legnagyobb ügyességgel, s áldozatkészséggel vitte szerepét, s ennek dacára is volt benne valami kirivó előkelőség, valami különös, ami néha veszélybe hozta, s majd lerántá álarczát. A szolgálók Mac Donald unokájának tartották, kit Lady Launcelot küldönczül használ és a ki kíséreléssel zavartalanul bolyongá be az országot.

Henry és Mary közt bizonyos szivélyes viszony fejlődött, melyet a leány lelke nagy kinjára komolyan vett, noha sejté, hogy a fivérének kiadott férfi aligha juhász.

A vereshaju Bill Dungeon járt a leány után s feltékenységből minden rosszra képes volt Henry ellen. Egy pillanatot sem késett volna, hogy az ifju lordot a bakó kezébe szolgáltassa, s a bokoraljban történt hallgatódzás ördögi czéljához nagy lépéssel vitte őt előre.

A régi küzdelem egyszerre ismét megújult a fehér és piros rózsza közt. Richmond Henrik és III. Richárd nem nyugodtak, mig vér nem folyt az országban. Bosworthnál volt a döntő ütközet, a hol Rikárd még királyságáért sem kapott egy lovat.

A piros rózsáé lett a korona s lord Clifford felszabadult sajátos rabságából. Harminczegy éves volt, midőn birtokát, czimét, rangját visszanyerte.

A vén dudás kapott egy kis birtokot s unokáját nem sokára egy igen derék ifju vette el, a ki lord Clifford szolgálatában állt.

A mi Cliffordot illeti, egész életén viselte a

»bojtár lord« nevet, a miben volt is valami igazság. Modora nyers, olykor paraszti volt, az udvari életet kerülte s csak ha már kikerülhetlen volt, mutatkozott VI. Henrik udvarában.

Midőn lord Henry hetven éves volt, IV. János skót király ellenséges szándékkal lépte át a Tvedet; az agg lord kardot ragadott s hősiiesen küzdött csapatja élén Henrik érdekében. De kezében karddal, lelkében bátorsággal, épen ellenkezője volt atyjának: szelid és irgalmas. Nyomoron vásárolta életét; ismerte a népet; ez volt a legjobb iskola számára.

Henrik győzött.

Egy Raskolnikow.

Irta: Hajós Miklós.

Lassan-lassan ráfeküdt az est a nagy sárga ház piszkos udvarára. Szürke gőzös párák csapódtak le a harmademeleti kis szoba ablakaira.

Fábián Samu felkelt a divánról, összehajtogatta a plaidet, melylyel takaródzott, s meggyújtotta a papirenyyós petróleum lámpát.

A gyenge fény még színtelenebbé tette a szomorú hideg odút, melyben még a lehellet gőze is meglátszott.

A szoba egész butorzata a sok fekvéstől megkopott ripsz divánon kívül egy vasmosdóból és barnult almáriumból állott, melynek tetejére néhány birsalma és a lakásadó asszony paradicsomos üvegei voltak felrakva.

Ki sejtené, hogy mennyi keserű órának volt tanuja e kis hely, s mily kétségbeesett gondolatok születtek azon a megkopott divánon.

A szegény orvostanhallgató egész ifjúságában csak a jelen nyomorát és a jobb jövő kétségbeesett messzeségét látta maga előtt. S a fiatal kor kétszeres sulylyal érezteti velünk, hogy mit kell nélkülöznünk.

Mily végtelen üresség marad egy fiatal szivben, melyben soha mosolygó női arc, elkopott hang, ruhasuhogás vagy csengő szó édes semmisége, nem rezgett át.

Fábián Samu huszonnyolcz éves volt, s mindezeket még soha sem érezte. Pedig valami ösmeretlen vágy kinozta utánuk.

Fanyar s magába zárkózott kedélyü emberré tette e gondolat, mely folyton kinozta. Órák hosszát eltépelődött, hogy miért is kell nekie kinlódni, nyomorogni, míg körötte él, élvez minden. Aztán csapongó képzeletében nagy és hatalmas embernek látta magát, emberek élete függött a tudós tanár egyetlen szemhunyorításától, véleményadó szavától. — Majd fény és gazdagságtól látta magát körülövezve, a bosszuállás eszközeivel kezében, mint adja vissza a könyörtelen s közönyös világnak a tőle nyert csapásokat.

Most is amint csontos arcát sovány kezeire fektetve belebámult a lámpa lángjába, erről gondolkozott.

Mély, sötét szemeiben, mintha lelke tükröződött volna vissza — az a megkinzott, kétségbeesett lélek, úgy égtek azok, úgy sugároztak a fájdalom emésztő fényében.

Hirtelen összerázkódott. Egész megvette a szoba hideg nedves levegője. Arcza még komorabb lett, a közelmúlt nyomasztó emlékei tüntek fel előtte.

Betegsége, midőn napokon át lázban hentergett a divánon, elhagyatottan mindenkitől.

A visiók őrző képei tüntek fel előtte, a letiprott vonagló alakok eltorzult arcaikkal, kik elébb gyönyört, élvezetet lihegve keringték körül. Aztán jöttek rongyos elzüllött alakok, kétségbeesett arczokkal meredeztek reá; egyben m ntha önmagát látta volna. Hívták integettek felé: »Jöszte velünk,« s integettek felé sovány ujjakkal. S ő dühödten ölte gyilkolta őket sorra és élvezettel vágta fel sziveiket. Ebben egy fukar önző lelket találva, amabban egy gonosz könyörtelent, s dobta véresen egymásra, míg halomra tornyosultak, s eltemették, agyonnyomták, fullasztották őt is . . .

Midőn hetek multán elgyengülve, lesóványodva felkelt, kondícióját már betöltve s magát ez utolsó segélyforrástól is megfosztva találta. Ugy állt teljesen elhagyatva, e nagy élő város közepette tehetetlenül, nyomorultán, mint egy kivert kutya, mint egy elüzött gyermek.

Reggel óta nem evett. Éhes volt s fázott is.

Ismét behunyta szemeit, aludni akart, de nem jött álom szemére. Amint maga körül nézett, tekintete a takaró plaiden akadt meg. Egy gondolata támadt, mely szomorú mosolyra vontá arcát. Felkelt, régi újságpapírba göngyöltte, s hóna alá véve, elhagyta vele a szobát.

Lehorgasztott fővel lépett az utcára, halkan öntudatlan beszélve magában:

— Megeszem . . . igen megeszem, hisz az emberek is felfalják legjobb barátaikat, ez pedig csak meleget adott . . .

Kocsik robogtak, sétálók hullámoztak fel és alá a világos utczákon. A nedves aszfalt, mint az olvasztott ezüst csillámlott egy-egy fényes kirakat előtt. Kiki élvezete, vagy barátságos otthona felé sietett, taszitva, előzve egymást, tudomást sem véve a teremtés ama kidobott parányáról, ki bizonytalan, ingadozó léptekkel haladt el mellettük, mintha nagy teher sulya alatt görnyedeznék.

Fábián Samu megállott egy zöld függönyös ajtó előtt. Belépett.

A ráccsal elválasztott szoba tömve volt rongyos, sápadt alakokkal.

Egy nagykendős öregasszony oly bátoritanul adta át zálogát, azt a néhány barna sávós kanavász párna cziháit. Oly kutató reménykedő tekintettel nézte azt a pofaszakállas jól táplált arcú zálogost, mintha egész élete boldogságát akarná kiolvasni annak arcvonásaiból.

Átadta ő is a plaidet. Mohón rakta szurkos vázson noteszába a gyűrött forintokat. Már menni készült, midőn egy fiatal leány, ki félenken tette le kasmir kendőjét, magára vonta figyelmét.

A pofaszakállas ur ajkbiggyesztve vizsgálta a megfakult kendőt, aztán visszadobta, más után nyujtva kövér gyémántgyűrűs ujjait, szólt a lányhoz:

— Nem használhatjuk, elviheti.

Szép volt a leány. É rut háttérből úgy vállott ki szenvedő arcával, mint egy Madonna kép, füstös korhadt keretéből.

Az az esdő tekintet, melyet a részvétlen ember felé vetett mindenki mást megindított volna, csak azt nem, ki előtt a nyomor és könnyelműség nem más mint üzlet.

Fábián megértette a tekintetet, mely mint elhaló halálkiáltás oly nyomasztó sulylyal feküdt meg lelkét.

Amint a lány kilépett, nyomban követte.

A fényes körutat alacsony házak váltották fel,

itt-ott üres telkek ásítottak a sáros külváros utcáira. Aztán zugó gőzmalmok meredeztek fényes szemeikkel a sötétségbe. A közeli pályaudvar lobogó, zöld váltólángjai hunyorgattak az éjszakába, egy-egy éles modonyfütty szelte át a nyirkos levegőt

Egy kis ház előtt pillanatra megállott a leány, mintegy gondolkozva, belépjen-e, aztán hirtelen felvetve fejét, gyorsított léptekkel ment tovább.

A pislogó gázlágnál Fábián ismét látta azt a kis szenvedő arcot, csak hogy most eltűnt róla a félelem, elszánt volt, mint egy halálra menő martyr arca.

Az összkötő vasut töltése szelte át az utat, közelében a vashid mintegy óriás titán feküdt rá a hömpölygő folyamra.

A lány felment a töltés gyalogjáróján, Fábián közelébe sietett, s megragadta karját.

— Mit akar? kérdezte, átható tekintetét a leány arczára függesztve:

Az összerezett a váratlan érintéstől, megfélemlítette a férfi megjelenése, majd magához térve esdő hangon szólt:

— Hagyjon el, hagyjon magamra.

— Nem! — felelt Fábián határozott hangon.

— Nem engedem, hogy megtegye.

— Látja én is, ... aztán, mintha restelné a a mit mondani akar, — lesüté szemeit. — Én is nyomorult kivert teremtese vagyok az Istennek, de még sem gondolnék soha e lépésre. Menjen haza, hazakisérem.

— Haza ... Lássam ismét azt a részegest, mint veri anyámat. Szegény asszony, s az a nyomorult szeretőt tart magának. A kis sápadt arc egész lángvörös lett e szónál, aztán akadozva folytatta:

— Miért is nem dobom oda magam az elsőnek ... Rossz lány vagyok ... nem látja hasznomat.

Egy forró könnyesepp esett Fábián kezefejére, mintha égette volna e forró csepp, úgy kapta el kezét, elbocsátva karját.

A lány a hidra lépet, s ő nem mozdult helyéből. Valami belső hang ösztökélte és sugta neki: Hagyd sorsára. Jól teszi. Segíthetsz talán rajta? Minek állanál utjába.

Aztán hirtelen vágy lepte meg, mely egész át-reszkette beteg testét. a megsemmisítés vágya, mindent megölni eltiporni ami rut, nyomorult.

Tágra nyílt szemekkel nézte a távolból rámeredő két vörös szemet, a közelgő tehervonat vörös lámpáit, majd a lányt, ki most kihajlott a hid vasgerendái között.

Egy loccsanás, s nyomban sivitva futott át a hidon a vonat.

Mint egy halálkiáltás hangzott; fülébe a vonat metsző éles füttye: Gyilkos-gyilkos ...

Csendes lett minden.

Fábián egy ideig nézte a kavargó szennyes habokat, az éjben eltűnő haragos vörös szemeket: aztán lassu léptekkel megindult a város felé, melyre, mint egy nehéz bűn oly lomhán, nyomasztóan nehezedett a szürke, vöröslő égbolt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Keszi János, Jólész, 10 korona 20 fillért; *Matis Gáspár, Zilah*, 15 korona 52 fillért; *Csikész Géza, Budapest*, 18 kor, 92 fillért; *Sándor Márkus, Budapest*, 20 koronát; *Schmidt Lajos, Szabadka*, 34 korona 53 fillért; *de Rivó József, Bród*, 34 korona 83 fillért; *Stitniczky Sámuel, Nandrás*, 39 kor, 31 fillért; *Dobos Elek, Szombathely*, 73 korona 70 fillért köszönettel nyugtazzuk, megfelelően elszámoltuk. — *Skvorac János, Doberlin*, szeptember, október és november hónapokra; *Dudás György, Zombor*, november és december hónapokra; *Jernei István, Gyöngyöspata*, november, december és január hónapokra; *Gazsó Pál, Uj-Verbász*, december és január hónapokra; *Frank Rezső, Medgyes-Egyháza*, december és január hónapokra; *Mustos István, Nagy-Bolyok*, január és február hónapokra; *Szél Lajos, Igló*, január és február hónapokra; *Asztalovszky Kálmán, Dovalló*, január és február hónapokra; *Kovács István, Krassó*, január és február hónapokra; *Czmór Vincze, Szatmár*, február hónapokra; *Valkó József, Ozd*, február hónapokra; *Bencze Lajos, Kaposvár*, február hónapokra; *Jódal Gyula, Szeged*, február hónapokra; *Kropf Emil, Zimir*, november, december, január, február és márczius hónapokra; *Bauer János, Hatvan*, január, február és márczius hónapokra; *Ormi Miksa, Buttyin*, január, február és márczius hónapokra könyveltük.

Felelős szerkesztő: Turtsányi Vilmos.

TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

TARTALMA: I. Történelem.

II. Földrajz.

III. Természettan.

IV. Számтан.

V. Mértan.

Irta: **KERTÉSZ ÁRMIN.**

m. kir. áll. vasuti hivatalnok.

A könyv megrendelhető szerzőnél. Budapest, Dohány-utca 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

Bolti ára 2 korona 20 fillér.

A »Kitartás« tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk útján **1 korona 60 fillér kedvezményes árban.**

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához **vonatkisérők** számára igen hasznos táblázatos kimutatást állított össze

MARUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-altiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szívesen ajánljuk minden máv. vonatkisérő figyelmébe Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pálya **1 korona 60 fillér árban.**